GENERALINĖS ADVOKATĖS
TAMARA ĆAPETA IŠVADA,
pateikta 2024 m. kovo 21 d.[1]

Byla C-494/22 P

Europos Komisija
prieš

Čekijos Respubliką

„Apeliacinis skundas – Europos Sąjungos nuosavi ištekliai – Muitai – Valstybių narių pareigos – Neišieškotus nuosavus išteklius atitinkančių sumų sumokėjimas Europos Komisijai – Kišeniniams žiebtuvėliams iš Laoso taikomų antidempingo muitų vengimo tyrimas – Europos Sąjungos kovos su sukčiavimu tarnybos (toliau – OLAF) misijos ataskaita – Nepagrįstu praturėjimu grindžiamas ieškinys – SESV 268 ir 340 straipsniai“

I. Įvadas

1. Sakoma, kad trečias kartas nemeluoja.

2. Ši byla – jau trečias Čekijos Respublikos mėginimas pateikti Sąjungos teismams nagrinėti ginčą su Europos Komisija dėl pareigos sumokėti Sąjungos nuosavų išteklių sumą. Ji iškelta po to, kai ši valstybė narė bandė pareikšti, pirma, ieškinį dėl panaikinimo pagal SESV 263 straipsnį (siekdama užginčyti Komisijos raštą, kuriame buvo reikalaujama atlikti mokėjimą)[2] ir, antra, ieškinį dėl neveikimo pagal SESV 265 straipsnį (dėl to, kad Komisija nepareiškė jai ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo)[3].

3. Pažymėtina, kad principiniame Sprendime *Čekijos Respublika / Komisija*[4] Teisingumo Teismas konstatavo, kad jeigu valstybė narė nesutinka su Komisija dėl savo pareigų Sąjungos nuosavų išteklių srityje, ieškinio dėl panaikinimo pareikšti negalima, be to, Komisija negali būti įpareigota pareikšti ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo. Vis dėlto valstybė narė gali prašyti atlyginti žalą dėl nepagrįsto Sąjungos praturtėjimo ir pareikšti ieškinį Bendrajame Teisme šiuo klausimu.

[1] Originalo kalba: anglų.

[2] Žr. 2018 m. birželio 28 d. Nutartį *Čekijos Respublika / Komisija* (T-147/15, nepaskelbta Rink., EU:T:2018:395), kurioje Bendrais Teismas pripažino tą ieškinį nepriimtinu; ji buvo palikta galioti apeliacinėje instancijoje 2020 m. liepos 9 d. Sprendimu *Čekijos Respublika / Komisija* (C-575/18 P, EU:C:2020:530).

[3] Žr. 2020 m. rugsėjo 30 d. Nutartį *Čekijos Respublika / Komisija* (T-13/19, nepaskelbta Rink., EU:T:2020:455), kuria patvirtinta, kad Čekijos Respublika atsisakė šio ieškinio.

[4] Žr. 2020 m. liepos 9 d. sprendimą (C-575/18 P, EU:C:2020:530, 52–84 punktai).

4. Taigi praktiškai valstybė narė turi sumokėti ginčijamą Sąjungos nuosavų išteklių sumą į Komisijos sąskaitą tam, kad išvengtų delspinigių mokėjimo tuo atveju, jeigu pralaimėtų ginčą. Paskui ieškiniu dėl nepagrįsto Sąjungos praturtėjimo reikalaudama grąžinti šią sumą valstybė narė gali įrodyti, kad Komisija suklydo.

5. Čekijos Respublika būtent taip ir padarė. Įveikus šią procedūrinę kliūtį, Teisingumo Teismas apeliacinėje instancijoje iš esmės turi išnagrinėti klausimą, ar ši valstybė narė, ar Komisija teisingai suprato Sąjungos biudžeto taisykles.

6. 2022 m. gegužės 11 d. Sprendimu *Čekijos Respublika / Komisija* (T-151/20, EU:T:2022:281; toliau – skundžiamas sprendimas) Bendrasis Teismas iš dalies patenkino Čekijos Respublikos ieškinį dėl nepagrįsto praturtėjimo. Bendrasis Teismas iš esmės konstatavo, kad Čekijos Respublika galėjo būti atleista nuo pareigos sumokėti tam tikras nuosavų išteklių sumas, kurių, kaip paaiškėjo, neįmanoma išieškoti, ir kad ji turėjo teisę laukti, kol Europos Sąjungos kovos su sukčiavimu tarnyba (toliau – OLAF)[5] atsiųs misijos ataskaitą, ir tik tada imtis būtinų priemonių, kad šios sumos būtų įskaitytos į atitinkamas sąskaitas.

7. Apeliacinėje instancijoje Komisija teigia, kad Čekijos Respublika pagal Sąjungos teisę privalėjo sumokėti visas ginčijamas sumas ir kad Sąjunga nepagrįstai nepraturtėjo.

8. Taigi šioje byloje kyla svarbių principinių ir praktinių klausimų, susijusių su valstybių narių pareigomis pagal Sąjungos nuosavų išteklių teisę. Pagrindiniai klausimai iš esmės yra du. Dėl pirmojo klausimo reikia išaiškinti atitinkamą Sąjungos teisę, siekiant nustatyti, ar valstybė narė, pavėluotai atlikusi įskaitymą į sąskaitas, gali būti atleista nuo pareigų perduoti nuosavus išteklius, ar ne. Antrasis klausimas susijęs su tuo, ar Čekijos Respublika pavėlavo nustatyti ir įskaityti Sąjungai priklausančias nuosavų išteklių sumas susiklosčius konkrečioms šios bylos aplinkybėms, nes laukė OLAF misijos ataskaitos.

II. Bylos aplinkybės

A. Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistema ir atitinkama Europos Sąjungos teisė

9. Sąjunga remiasi subalansuotu biudžetu, finansuojamu daugiausia iš nuosavų išteklių. Sąjungos nuosavi ištekliai iš esmės yra pajamos, kurios į Sąjungos biudžetą patenka automatiškai, ir tam nereikia jokio vėlesnio valstybių narių valdžios institucijų sprendimo[6].

[5] OLAF yra Komisijos viduje veikianti tarnyba arba padalinys. Ji buvo įsteigta 1999 m. siekiant sustiprinti kovą su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu ir kitomis neteisėtomis veikomis. Žr. visų pirma 1999 m. balandžio 28 d. Komisijos sprendimo 1999/352/EB, EAPB, Euratomas dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) įsteigimo (OL L 136, 1999, p. 20; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 3 t., p. 110) 1 ir 2 straipsnius ir 1–4 konstatuojamąsias dalis.

[6] Europos Komisija, „Europos Sąjungos viešieji finansai“, 4-asis leid., *Europos Bendrijų oficialiųjų leidinių* biuras, Liuksemburgas, 2008, p. 135.

10. Yra keletas Sąjungos nuosavų išteklių rūšių, įskaitant tradicinius nuosavus išteklius (toliau – TNI), kurie daugiausia yra iš trečiųjų šalių importuojamų produktų muitai [7]. TNI yra tiesioginis Sąjungos pajamų šaltinis, kuris nepriklauso nuo valstybių narių įnašų [8]. Juos nustato tik Sąjungos teisės aktų leidėjas [9], o valstybių narių vaidmuo juos surenkant ir pervedant yra tik pagalbinis [10].

11. Vis dėlto, kadangi Europos Sąjunga neturi savo mokesčių rinkėjų, valstybės narės turi surinkti muitus ir sumokėti juos (Sąjungos teisės aktuose vartojami žodžiai „perduoti“ arba „pervesti“) į Sąjungos biudžetą, pervesdamos juos į Komisijos vardu atidarytą sąskaitą (kartu joms leidžiama pasilikti tam tikrą procentinę dalį surinkimo išlaidoms padengti).

12. Trumpai tariant, TNI yra Sąjungos pinigai, tačiau tam, kad juos gautų, Sąjunga turi pasitelkti valstybes nares.

13. Taigi Sąjungos nuosavų išteklių sistemą reglamentuoja specialieji Sąjungos teisės aktai [11], kurie yra šios bylos esmė. Toje sistemoje valstybės narės neturi diskrecijos ir privalo perduoti nuosavus išteklius pagal Sąjungos teisės aktuose dėl nuosavų išteklių nustatytas taisykles (įskaitant terminus) [12].

14. Šiai bylai svarbūs sprendimai 2000/597 [13] ir 2007/436 [14], taip pat Reglamentas Nr. 1150/2000 [15].

15. Reglamente Nr. 1150/2000 išdėstytos nuostatos dėl nuosavų išteklių perdavimo Komisijai. Tai vyksta trimis etapais. Pirma, valstybė narė turi *nustatyti Sąjungai priklausančią nuosavų išteklių sumą* – tai reglamentuota minėto reglamento 2 straipsnyje. Antra, ta valstybė narė turi *įskaityti*

7 Kitos Sąjungos nuosavų išteklių kategorijos grindžiamos pridėtinės vertės mokesčiu (toliau – PVM), bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis (toliau – BNP) ir neperdirbtomis plastiko pakuočių atliekomis (įvesta 2021 m.).

8 2022 m. TNI sudarė apie 16 % nuosavų išteklių pajamų, kurių vertė – 23,5 mlrd. EUR. Žr. 2023 m. birželio 28 d. Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai ir Audito Rūmams „2022 finansinių metų Europos Sąjungos konsoliduotosios metinės ataskaitos“, COM(2023) 391 *final*, 5.1 punktas, p. 25 ir 3.6.1 punktas, p. 149.

9 Nuo tada, kai buvo priimtas 1970 m. balandžio 21 d. Tarybos sprendimas 70/243/EAPB, EEB, Euratomas dėl valstybių narių finansinių įnašų pakeitimo Bendrijų nuosavais ištekliais (OL L 94, 1970, p. 19).

10 Žr. generalinio advokato L. A. Geelhoed išvadą byloje *Komisija / Danija* (C-392/02, EU:C:2005:142, 11 punktas). Taip pat žr. generalinio advokato D. Ruiz-Jarabo Colomer išvadą byloje *Komisija / Suomija* (C-284/05, C-294/05, C-372/05, C-387/05, C-409/05, C-461/05 ir C-239/06, EU:C:2009:67, 72 punktas, 39 išnaša), kurioje pažymėta, kad muitai „vaizdžiai vadinami „tradiciniais“ arba „įprastaisiais“ nuosavais ištekliais, nes nustatomi tik pagal [Sąjungos] politikos kryptis, o ne pagal valstybių narių pageidavimus“.

11 Per daugelį metų Taryba priėmė sprendimus, kuriuose nustatyta nuosavų išteklių sistema ir kuriuos, remdamosi dabar galiojančia SESV 311 straipsnio trečia pastraipa, turi patvirtinti valstybės narės pagal savo atitinkamas konstitucines nuostatas. Šie sprendimai įgyvendinami reglamentais, kuriuos Taryba priima gavusi Europos Parlamento pritarimą pagal SESV 311 straipsnio ketvirtą pastraipą arba pasikonsultavusi su Europos Parlamentu ir Europos Audito Rūmais pagal SESV 322 straipsnio 2 dalį.

12 2020 m. liepos 9 d. Sprendime *Čekijos Respublika / Komisija* (C-575/18 P, EU:C:2020:530, 62 punktas) ir 2022 m. kovo 8 d. Sprendime *Komisija / Jungtinė Karalystė (Kova su sukčiavimu nuvertinant prekes)* (C-213/19, EU:C:2022:167, 345 punktas) Teisingumo Teismas pažymėjo, kad Sąjungos nuosavų išteklių sistemos valdymas yra patikėtas valstybėms narėms ir tik joms tiesiogiai taikomos pareigos surinkti, nustatyti ir perduoti nuosavus išteklius pagal Sąjungos teisės aktus dėl nuosavų išteklių.

13 2000 m. rugsėjo 29 d. Tarybos sprendimas 2000/597/EB, Euratomas dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 253, 2000, p. 42; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 3 t., p. 200).

14 2007 m. birželio 7 d. Tarybos sprendimas 2007/436/EB, Euratomas dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 163, 2007, p. 17).

15 2000 m. gegužės 22 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000, įgyvendinantis [Sprendimą 2007/436] dėl Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 130, 2000, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 3 t., p. 169), su šiai bylai svarbiais pakeitimais, padarytais 2004 m. lapkričio 16 d. Tarybos reglamentu (EB, Euratomas) 2028/2004 (OL L 352, 2004, p. 1) ir 2009 m. sausio 26 d. Tarybos reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 105/2009 (OL L 36, 2009, p. 1). Reglamentas Nr. 1150/2000 vėliau buvo panaikintas 2014 m. gegužės 26 d. Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 dėl tradicinių, PVM ir BNP pagrįstų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos ir dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti (OL L 168, 2014, p. 39), su naujausiais pakeitimais, padarytais 2022 m. balandžio 5 d. Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) 2022/615, siekiant užtikrinti didesnį nuspėjamumą valstybėms narėms ir patikslinti ginčų, kylančių teikiant tradicinius, PVM ir BNP pagrįstus nuosavus išteklius, sprendimo procedūras (OL L 115, 2022, p. 51).

šią nuosavų išteklių sumą į tam tikras sąskaitas pagal jo 6 straipsnį. Trečia, pagal to reglamento 9 ir 10 straipsnius valstybė narė turi *pervesti šią nustatytą sumą Komisijai*, sumokėdama į Komisijos sąskaitą sumą, atitinkančią tą nuosavų išteklių sumą.

16. Dėl nuosavų išteklių sumų nustatymo Reglamento Nr. 1150/2000 2 straipsnio 1 dalyje daroma nuoroda į Sąjungos muitinės teisės aktus. Joje nustatyta, kad Sąjungai priklausanti TNI suma turi būti nustatyta „iš karto, kai įvykdomos muitinės taisyklėse nustatytos minėtų sumų įskaitymo į sąskaitas ir skolininko informavimo sąlygos“ [16]. Pagal šio reglamento 2 straipsnio 2 dalį nustatymo data yra „muitinės taisyklėse nurodyt[a] įskaitymo į buhalterines knygas dien[a]“.

17. Kiek tai susiję su nuosavų išteklių sumų įskaitymu į sąskaitas, Reglamento Nr. 1150/2000 6 straipsnio 1 dalyje valstybės narės įpareigotos turėti specialias nuosavų išteklių sąskaitas [17]. Pagal jo 6 straipsnio 3 dalį per nustatytą terminą [18] valstybės narės privalo įskaityti TNI į vieną iš dviejų sąskaitų. Įprastu atveju, t. y. kai surenka mokėtinas sumas arba gauna garantiją iš skolininko, jos įskaito nuosavų išteklių sumą į įprastą sąskaitą, vadinamą „A sąskaita“. Vis dėlto, jeigu šios sumos nebuvo išieškotos iš skolininko ar nebuvo pateikta jokios garantijos arba jeigu sumos, už kurias buvo pateikta garantija, buvo užginčytos ir gali būti pakeistos, valstybės narės įskaito Sąjungai priklausančias nuosavų išteklių sumas į atskirą sąskaitą, vadinamą „B sąskaita“.

18. Dėl nuosavų išteklių pervedimo Komisijai Reglamento Nr. 1150/2000 9 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad valstybės narės turi sumokėti nuosavus išteklius į Komisijos vardu atidarytą sąskaitą 10 straipsnyje nustatyta tvarka. To reglamento 10 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad, išskaičius surinkimo išlaidas, nuosavi ištekliai iš A sąskaitos į Komisijos sąskaitą turi būti įskaityti per terminą, kuris priklauso nuo to, kada buvo nustatytos nuosavų išteklių sumos, o nuosavi ištekliai iš B sąskaitos turi būti įskaityti per terminą, kuris priklauso nuo to, kada buvo išieškotos nuosavų išteklių sumos. Pagal reglamento 11 straipsnį bet kokio uždelsimo perduoti nuosavus išteklius Komisijai atveju mokamos palūkanos.

19. Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 1 dalyje nustatyta valstybių narių pareiga „im[tis] visų reikiamų priemonių, užtikrinančių sumos, atitinkančios 2 straipsnyje nustatytas priklausančias mokėti sumas, perdavimą Komisijai pagal šį reglamentą“.

20. Vis dėlto, kiek tai susiję su į B sąskaitą įskaitytomis nuosavų išteklių sumomis, Reglamento Nr. 1150/2000 redakcijos, galiojusios tuo metu, kai klostėsi aptariamos aplinkybės, 17 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad valstybės narės „atleidžiamos nuo pareigos perduoti Komisijos dispozicijon sumas, atitinkančias nustatytas gautinas sumas, kurios tampa neatgautin[os] dėl: a) *force majeure* priežasčių; arba b) kitų priežasčių, kurių negalima joms priskirti“.

[16] 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 302, 1992, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 4 t., p. 307), redakcijos, galiojusios tuo metu, kai klostėsi aptariamos aplinkybės, 217 straipsnio 1 dalyje buvo nustatyta: „[k]iekvieną importo muito arba eksporto muito sumą, sudarančią skolą muitinei (toliau – „muito suma“), muitinė apskaičiuoja tuojau pat, kai gauna reikiamus duomenis, ir įregistruoja ją apskaitos registruose arba bet kuriose kitose jiems lygiavertėse duomenų laikmenose (įtraukimas į apskaitą)“. Vėliau šis reglamentas buvo panaikintas 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (OL L 269, 2013, p. 1), kuriame įtvirtintos panašios su tuo susijusios nuostatos (žr. jo 101 straipsnio 1 dalį ir 104 straipsnio 1 dalį).

[17] Reglamento Nr. 1150/2000 11 konstatuojamojoje dalyje nurodyta: „Neišieškotoms sumoms turėtų būti atidaromos atskiros sąskaitos. Šios sąskaitos ir kiekvieną ketvirtį pateikiamas jų išrašas turėtų padėti Komisijai griežčiau kontroliuoti veiksmus, kurių imasi valstybės narės nuosaviems ištekliams išieškoti, ypač dėl apgaulės arba pažeidimų nesumokėtoms lėšoms“.

[18] „[N]e vėliau kaip pirmąją darbo dieną po devynioliktos antrojo mėnesio, einančio po mėnesio, per kurį buvo nustatyta nuosavų išteklių suma, dienos“.

21. Pagal Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalį nustatytos gautinos sumos laikomos neatgautinomis „vėliausiai praėjus penk[er]ių metų laikotarpiui nuo dienos, kai suma buvo nustatyta pagal 2 straipsnį“, arba kai priimamas, pranešamas ar publikuojamas galutinis sprendimas apeliacijos atveju. Tokios sumos, kurių negalima išieškoti, galutinai pašalinamos iš B sąskaitos [19].

22. Valstybės narės privalo Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatyta tvarka pranešti Komisijai apie atvejus, kai neatgautinos sumos viršija 50 000 EUR (šie pranešimai dažnai vadinami nurašymo ataskaitomis). Tuomet Komisija turi pateikti savo komentarus, siekdama įvertinti, ar valstybė narė pateisino savo atleidimą nuo pareigos perduoti nuosavų išteklių sumas pagal 17 straipsnio 2 dalį, kaip buvo aptariamu atveju.

B. Aplinkybės, dėl kurių pradėtas procesas Bendrajame Teisme

23. Ši byla iškelta dėl Čekijos Respublikos ir Komisijos ginčo dėl to, ar ši valstybė narė pavėluotai nustatė tam tikras sumas, atitinkančias Sąjungos nuosavus išteklius, nes laukė informacijos iš OLAF. Toliau pateikta įvykių, dėl kurių buvo iškelta ši byla, seka.

24. 2001 m. Europos Sąjunga įvedė antidempingo muitus kišeniniams žiebtuvėliams iš Kinijos [20]. Dėl to atsirado bandymų išvengti šių muitų ir, pažeidžiant Sąjungos teisę, buvo mėginama importuoti šiuos žiebtuvėlius į Europos Sąjungą, melagingai deklaruojant, kad jų kilmės šalys – tam tikros Pietryčių Azijos šalys, įskaitant Laosą.

25. *Baide Lighter Industry (LAO) Co., Ltd*. yra Laoso bendrovė, kuri per savo Europos bendrovę *Baide International (Europe) s.r.o*. Prahoje (Čekijos Respublikos) importavo kišeninius žiebtuvėlius į Europos Sąjungą. Šios bendrovės kartu toliau vadinamos *Baide*.

26. 2006 m. kovo 22 d. Čekijos valdžios institucijos parengė rizikos profilį (toliau – rizikos profilis), jis rodė, kad yra pagrįstų įtarimų, jog apeinami muitų teisės aktai dėl žiebtuvėlių importo, ir jame nustatytos kontrolės kertant vidaus sienas priemonės.

27. 2006 m. balandžio 13 d. Čekijos valdžios institucijos išsiuntė OLAF raštą, jame pateikė informaciją apie žiebtuvėlių importo atvejus ir nurodė įtarimus dėl bendrovių, įskaitant *Baide*, sukčiavimo.

28. 2006 m. rugpjūčio 28 d. Čekijos valdžios institucijos pradėjo tyrimą dėl *Baide*.

29. 2006 m. lapkričio 2 d. Čekijos valdžios institucijos atnaujino rizikos profilį.

30. 2006 m. gruodžio 20 d. OLAF pradėjo tyrimą dėl žiebtuvėlių importo iš Laoso 2004–2006 m. laikotarpiu.

31. 2007 m. balandžio 30 d. OLAF priėmė savitarpio pagalbos pranešimą, jį išsiuntė valstybėms narėms, siekdama jas įspėti apie įtariamą sukčiavimą ir paprašyti papildomos informacijos.

[19] Žr. Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalies penktą pastraipą.

[20] Tai – dujiniai, pakartotinai neužpildomi ir pakartotinai užpildomi kišeniniai žiebtuvėliai su akmenukais. Žr. 2001 m. rugsėjo 12 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1824/2001, įvedantį galutinius antidempingo muitus importuojamiems pakartotinai neužpildomiems dujiniams kišeniniams žiebtuvėliams su akmenukais, kurių kilmės šalis yra Kinijos Liaudies Respublika ir kurie siunčiami iš Taivan[o] ar yra jo kilmės (OL L 248, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 38 t., p. 143).

32. 2007 m. lapkričio 2–26 d. Sąjungos misija vyko į Laosą ir Tailandą, siekdama ištirti tariamą antidempingo muitų, taikomų iš Laoso į Europos Sąjungą 2004–2007 m. importuotiems žiebtuvėliams, vengimą (toliau – misija). Sąjungos misijos grupę sudarė OLAF ir Čekijos Respublikos, Vokietijos bei Jungtinės Karalystės, t. y. trijų valstybių narių, kurios, kaip manoma, yra labiausiai susijusios su šia prekyba, muitinių pareigūnai.

33. Misijos metu, 2007 m. lapkričio 15 d., Sąjungos misijos grupės nariai ir Laoso valdžios institucijos parengė ir pasirašė Suderintą bendrą protokolą (toliau – bendras protokolas)[21]. Šiame protokole buvo išdėstytos misijos aplinkybės ir išvados, prie jo buvo pridėti tam tikri dokumentai.

34. Visų pirma bendrame protokole buvo nurodytas prieš misiją Laoso valdžios institucijų atliktas išankstinis tyrimas, per kurį buvo padaryta išvada, kad 96 iš 110 siuntų, įtrauktų į Sąjungos importo sąrašą, buvo importuotų kiniškų žiebtuvėlių reeksportas, o likusias 14 siuntų sudarė Laoso kilmės žiebtuvėliai. Šiame protokole taip pat paminėta papildoma informacija ir dokumentai, gauti iš Laoso valdžios institucijų ir apsilankius *Baide* patalpose Laose. Be to, jame nurodyta, kad buvo susitarta, jog Laoso valdžios institucijos atliks tolesnį tyrimą dėl kai kurių papildomų siuntų, nustatytų per misiją, ir kad Sąjungos misijos grupė pateiks naują prašymą tam tikroms Laoso valdžios institucijoms ieškoti muitinės deklaracijų, susijusių su visomis atitinkamomis siuntomis.

35. Grįžus misijai, OLAF sutiko perduoti per misiją surinktus įrodymus Čekijos Respublikai 2008 m. pradžioje. Vis dėlto OLAF pavėlavo pateikti savo ataskaitą, prie kurios buvo pridėti įrodymai.

36. 2008 m. gegužės 6 d. *Baide* nutraukė veiklą Čekijos Respublikoje.

37. 2008 m. gegužės 30 d. OLAF parengė misijos ataskaitą (toliau – OLAF misijos ataskaita). Šioje ataskaitoje pateikta misijos santrauka, rezultatai ir OLAF rekomendacijos, be to, prie jos pridėti per misiją surinkti įrodymai.

38. Visų pirma OLAF misijos ataskaitoje buvo apibendrinta per misiją gauta informacija ir nurodyta, kad Laose gauta informacija kartu su valstybių narių pateiktais duomenimis leido OLAF parengti išsamią 67 į Sąjungą importuotų siuntų audito seką. Šioje ataskaitoje buvo padaryta išvada, kad *Baide* importuodavo žiebtuvėlius iš Kinijos į Laosą ir juos reeksportuodavo per Tailandą į Europos Sąjungą, taip išvengdama antidempingo muitų.

39. Šioje ataskaitoje pateiktų OLAF rekomendacijų atitinkamoje dalyje buvo nurodyta: „Manoma, kad per misiją surinktų kilmę iš Kinijos patvirtinančių įrodymų pakanka tam, kad valstybės narės pradėtų administracinę muitų išieškojimo procedūrą“.

40. 2008 m. liepos 9 d. Čekijos Respublikai buvo pateikta OLAF misijos ataskaita.

41. 2008 m. rugpjūčio 4 d. Čekijos Respublikai jos prašymu buvo pateikta OLAF misijos ataskaitos versija čekų kalba.

42. 2008 m. rugpjūčio 11 d. įvyko Čekijos valdžios institucijų posėdis dėl veiksmų, kurių reikia imtis. Tą pačią dieną Čekijos valdžios institucijos atliko *Baide* patalpų Prahoje patikrinimą ir nustatė, kad ši bendrovė nuo 2008 m. gegužės 6 d. išsiregistravo ir išsikraustė.

[21] 2007 m. lapkričio 15 d. Suderintas bendras protokolas „Bendrijos administracinio bendradarbiavimo misija dėl iš Laoso LDR į Europos bendriją eksportuojamų žiebtuvėlių su akmenėliais kilmės patikrinimo“, Laoso LDR, Vientianas, 2007 m. lapkričio 6–16 d.

43. Nuo 2008 m. rugsėjo mėn. Čekijos valdžios institucijos nesėkmingai ėmėsi priemonių, siekdamos perskaičiuoti ir išieškoti muitus dėl 28 atvejų, kai *Baide* importavo į Čekijos Respubliką ir išleido į laisvą apyvartą žiebtuvėlius 2005 m. rugsėjo 26 d.–2007 m. kovo 1 d.

44. 2008 m. rugsėjo 22 d.–2009 m. vasario 18 d. Čekijos Respublika nustatė *Baide* mokėtinus muitus ir įskaitė nustatytus, bet dar neišieškotus dėl šių atvejų mokėtinus nuosavus išteklius atitinkančias sumas į B sąskaitą pagal Reglamento Nr. 1150/2000 6 straipsnio 3 dalies b punktą.

45. 2008 m. gruodžio 10 d. OLAF priėmė galutinę žiebtuvėlių importo iš Laoso 2004–2006 m. laikotarpiu tyrimo ataskaitą (toliau – OLAF galutinė ataskaita). Joje buvo apibendrintos misijos aplinkybės ir rezultatai, taip pat pateiktas OLAF teisinis vertinimas ir išvados.

46. Nuo 2013 m. lapkričio mėn. iki 2014 m. lapkričio mėn. Čekijos Respublika pateikė Komisijai ataskaitas dėl 28 atvejų, dėl kurių, kaip manė ši valstybė narė, ji turėtų būti pagal Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalį atleista nuo pareigos perduoti šias sumas Komisijai, nes jų išieškoti neįmanoma.

47. Šalims pasikeitus keliais raštais, 2015 m. sausio 20 d. Komisija išsiuntė Čekijos Respublikai raštą, jame išdėstė savo nuomonę, kad nė vienu iš tų 28 atvejų nebuvo tenkinamos Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalyje nustatytos sąlygos. Komisija paragino šią valstybę narę į jos sąskaitą pervesti 53 976 340 Čekijos kronų (toliau – CZK) (apie 2 112 708 EUR) sumą.

48. 2015 m. kovo 17 d. Čekijos Respublika, išreiškusi abejones, pervedė 75 % šios sumos (40 482 255 CZK arba apie 1 584 531 EUR) į Komisijos sąskaitą, atskaičiusi 25 % šios sumos sudarančias surinkimo išlaidas [22].

C. Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

49. 2020 m. kovo 16 d. Čekijos Respublika Bendrajame Teisme pareiškė ieškinį dėl nepagrįsto Sąjungos praturtėjimo, prašydama grąžinti šią sumą.

50. Belgijos Karalystė ir Lenkijos Respublika įstojo į bylą palaikyti Čekijos Respublikos reikalavimų.

51. Skundžiamu sprendimu Bendrasis Teismas patenkino Čekijos Respublikos ieškinį dėl dalies šios sumos.

52. Pirma, Bendrasis Teismas nusprendė, kad Čekijos Respublika gali, remdamasi Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalimi, prašyti ją atleisti nuo pareigos perduoti Komisijai aptariamas sumas, nepaisydama to, ar ši valstybė narė laiku neįskaitė nuosavų išteklių į B sąskaitą per šio reglamento 6 straipsnio 3 dalies b punkte nustatytus terminus. Bendrasis Teismas taip pat manė, kad Čekijos Respublika šias sumas įskaitė laiku, nes šie laikotarpiai turi būti skaičiuojami nuo tos dienos, kai nuosavi ištekliai buvo faktiškai nustatyti, o ne nuo tos dienos, kai jie turėjo būti nustatyti (skundžiamo sprendimo 85–93 punktai).

[22] Paskui, 2016 m. gruodžio 22 d., Čekijos Respublika sumokėjo Komisijai papildomus 5 % nuo šios sumos, atitinkančius surinkimo išlaidų tarifo sumažinimą nuo 25 % iki 20 %, atgaline data pakeitus atitinkamus Sąjungos teisės aktus. Vėliau Čekijos Respublika atsisakė reikalavimo grąžinti šią papildomą sumą, taigi dėl jos šioje byloje nesiginčijama. Žr. skundžiamo sprendimo 15 ir 29 punktus.

53. Antra, Bendrasis Teismas nusprendė, kad Čekijos Respublika galėjo nustatyti *Baide* mokėtinus muitus tik gavusi OLAF misijos ataskaitą ir kad ši valstybė narė neprivalėjo to padaryti grįžus misijai. Bendrasis Teismas šią išvadą motyvavo tuo, kad Čekijos Respublika turėjo teisę laukti šios ataskaitos, o ne prieš ją pateikiant prašyti per misiją surinktų įrodymų, nes OLAF buvo sutikusi pateikti šiuos įrodymus 2008 m. pradžioje, tačiau delsė tai padaryti, o geriausiai išanalizuoti ir patikrinti šiuos įrodymus galėjo OLAF (skundžiamo sprendimo 94–126 punktai).

54. Trečia, Bendrasis Teismas nusprendė, kad *Baide* veiklos nutraukimas Čekijos Respublikoje buvo šiai valstybei narei nepriskirtina priežastis pagal Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalį, dėl kurios ji galėjo būti atleista nuo pareigos perduoti ginčijamas sumas, nes nebebuvo įmanoma areštuoti jokio turto jos teritorijoje (skundžiamo sprendimo 127–137 punktai).

55. Ketvirta, vis dėlto Bendrasis Teismas manė, kad pagal Sąjungos teisę Čekijos Respublika turėjo pateikti antidempingo muitų, kuriuos *Baide* turėjo sumokėti nuo rizikos profilio patvirtinimo 2006 m. kovo 22 d., išieškojimo garantiją. Tuo remdamasis Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad Sąjunga nepagrįstai praturtėjo 12 iš 28 importo atvejų iki šios datos, bet ne paskesniais 16 atvejų (skundžiamo sprendimo 145–196 punktai).

D. Procesas Teisingumo Teisme

56. 2022 m. liepos 22 d. pateiktu apeliaciniu skundu Komisija prašo Teisingumo Teismo panaikinti skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies pirmą punktą, atmesti ieškinį ir priteisti iš Čekijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas arba, nepatenkinus šių reikalavimų, grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad šis priimtų sprendimą dėl dar neišnagrinėtų pagrindų, atidedant bylinėjimosi išlaidų klausimo nagrinėjimą.

57. 2022 m. lapkričio 8 d. pateiktame atsiliepime į apeliacinį skundą Čekijos Respublika prašo Teisingumo Teismo atmesti apeliacinį skundą kaip nepriimtiną arba – subsidiariai – kaip nepagrįstą ir priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

58. 2023 m. kovo 13 d. ir 2023 m. balandžio 21 d. Komisija ir Čekijos Respublika taip pat pateikė atitinkamai dubliką ir tripliką.

59. Belgijos Karalystė ir Lenkijos Respublika prašo Teisingumo Teismo atmesti apeliacinį skundą ir priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

60. 2023 m. vasario 13 d. sprendimu Teisingumo Teismo pirmininkas leido Nyderlandų Karalystei įstoti į bylą palaikyti Čekijos Respublikos reikalavimų.

61. 2024 m. sausio 10 d. įvyko teismo posėdis, per jį buvo išklausytos Komisija, Čekijos Respublika ir Belgijos, Nyderlandų bei Lenkijos vyriausybės.

III. Analizė

62. Teisingumo Teismas išplėtojo ieškinio dėl nepagrįsto Sąjungos praturtėjimo institutą Sąjungos deliktinės atsakomybės srityje [23].

63. Kad toks ieškinys būtų patenkintas, Čekijos Respublika, kaip ieškovė, turi pateikti Sąjungos praturtėjimo be galiojančio teisinio pagrindo įrodymų, taip pat šios valstybės narės nuostolių, siejamų su tuo praturtėjimu, įrodymų [24].

64. Šioje byloje neginčijama tai, kad Sąjungai praturtėjus Čekijos Respublika patyrė atitinkamų nuostolių, nes ta valstybė narė sumokėjo ginčijamą Sąjungos nuosavų išteklių sumą, nors nesutiko su Komisija dėl savo pareigos tai padaryti. Ginčo esmė šioje byloje veikiau yra tai, ar buvo galiojantis teisinis pagrindas tokiam mokėjimui atlikti.

65. Jeigu Čekijos Respublika gali pagrįstai remtis Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalimi, nebūtų galiojančio teisinio pagrindo, kuriuo remiantis būtų galima reikalauti atlikti mokėjimą. Tokiu atveju Sąjunga būtų nepagrįstai praturtėjusi ir turėtų grąžinti aptariamą sumą.

66. Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad Čekijos Respublika, remdamasi Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalimi, gali reikalauti grąžinti dalį į Sąjungos biudžetą sumokėtos sumos.

67. Apeliacinėje instancijoje Komisija tvirtina, kad Čekijos Respublika šias sumas nustatė ir įskaitė pavėluotai, taigi ji negalėjo remtis Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalimi. Vadinasi, ši valstybė narė nebuvo atleista nuo pareigos perduoti Komisijai visas ginčijamas sumas ir jokios sumos neturi būti grąžintos.

68. Komisija nurodo du apeliacinio skundo pagrindus. Pirmasis grindžiamas tuo, kad Bendrasis Teismas klaidingai aiškino Reglamento Nr. 1150/2000 6 straipsnio 3 dalį ir 17 straipsnio 2 dalį. Antrasis pagrindas grindžiamas tuo, kad tas teismas klaidingai aiškino Reglamento Nr. 1150/2000 2 straipsnio 1 dalį ir 17 straipsnio 1 dalį, siejamas su Muitinės kodekso 217 straipsnio 1 dalimi ir SESV 325 straipsniu.

69. Remiantis pirmuoju pagrindu iš esmės ginčijama Bendrojo Teismo išvada, kad valstybė narė gali remtis Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalimi, net jeigu pavėluotai įskaitė aptariamas sumas į B sąskaitą pagal jo 6 straipsnio 3 dalies b punktą. Remiantis antruoju pagrindu ginčijama to teismo išvada, kad Čekijos Respublika laiku įskaitė minėtas sumas, nes pagrįstai laukė OLAF misijos ataskaitos.

70. Čekijos Respublika, palaikoma Belgijos, Nyderlandų ir Lenkijos vyriausybių, teigia, kad Komisijos pateiktas apeliacinis skundas turi būti atmestas kaip nepriimtinas ir bet kuriuo atveju kaip nepagrįstas.

[23] 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendime *Masdar (UK) / Komisija* (C-47/07 P, EU:C:2008:726, 44–50 punktai) Teisingumo Teismas pirmą kartą pripažino, kad ieškinį dėl nepagrįsto Sąjungos praturtėjimo galima pareikšti siekiant užtikrinti veiksmingą teisminę apsaugą. 2020 m. liepos 9 d. Sprendime *Čekijos Respublika / Komisija* (C-575/18 P, EU:C:2020:530, visų pirma 81–84 punktai) Teisingumo Teismas nurodė, kad toks ieškinys gali būti pareikštas esant tokiai situacijai, kokia susiklostė aptariamu atveju. Žr. Bačić Selanec, N., „A (more) complete system of remedies: Effective judicial protection of EU Member States in *Czech Republic* v. *Commission*“, *Common Market Law Review*, 49 t., Nr. 1, 2022, p. 171. Dėl bendresnio pobūdžio analizės žr. Nowak, J., „On the incompleteness of the system of remedies established by the EU Treaties and how to proceed“, *EU Law Live Weekend Edition*, Nr. 21, 2020.

[24] 2020 m. liepos 9 d. Sprendimas *Čekijos Respublika / Komisija* (C-575/18 P, EU:C:2020:530, 82 ir 83 punktai).

71. Pirmiausia paaiškinsiu, kodėl Čekijos Respublikos argumentus dėl apeliacinio skundo priimtinumo reikia atmesti (A skirsnis). Paskui atskleisiu, kodėl manau, kad pirmasis (B skirsnis) ir antrasis (C skirsnis) apeliacinio skundo pagrindai yra pagrįsti.

A. Priimtinumas

72. Čekijos Respublika teigia, kad abu apeliacinio skundo pagrindai yra nepriimtini, nes neatitinka Teisingumo Teismo jurisprudencijoje išaiškintų procesinių reikalavimų, susijusių su apeliacinio skundo aiškumu ir tikslumu, ir skundžiamo sprendimo punktų, kurie yra ginčijami [25]. Ši valstybė narė taip pat teigia, kad kai kurie Komisijos argumentai yra nauji ir nebuvo išnagrinėti per procesą Bendrajame Teisme [26]. Visų pirma, kaip per teismo posėdį pažymėjo Čekijos Respublika, Komisija pakeitė požiūrį ir pateikė naujų argumentų, grindžiamų bendru protokolu, kurių nepateikė Bendrajame Teisme.

73. Mano nuomone, Čekijos Respublikos argumentus reikia atmesti.

74. Pirma, priešingai, nei teigia ši valstybė narė, abiejuose apeliacinio skundo pagrinduose tiksliai nurodyti ginčijami skundžiamo sprendimo punktai ir išdėstyti motyvai, kodėl, Komisijos nuomone, šiuose punktuose padaryta teisės klaida, leidžianti Teisingumo Teismui pasinaudoti įgaliojimais ir patikrinti jų teisėtumą.

75. Antra, priešingai, nei teigia Čekijos Respublika, Komisija apeliaciniame skunde nenurodė naujų pagrindų. Šiuo požiūriu iš skundžiamo sprendimo 94, 95 ir 104 punktų, taip pat iš Komisijos ir Čekijos Respublikos per procesą Bendrajame Teisme pateiktų rašytinių pastabų [27] matyti, kad Komisija, remdamasi bendru protokolu, Bendrajame Teisme tvirtino, kad Čekijos Respublika turėjo pakankamai informacijos skolai muitinei nustatyti vėliausiai grįžus iš misijos. Kadangi remdamasi apeliacinio skundo argumentais Komisija siekia įrodyti, kad Bendrasis Teismas nepagrįstai nusprendė, jog Čekijos Respublika galėjo laukti, kol bus pateikta OLAF misijos ataskaita, ir tik tada nustatyti aptariamas sumas, jie yra pateikti plėtojant Bendrajame Teisme nurodytą pagrindą, o ne kaip naujas pagrindas, pirmą kartą nurodytas apeliaciniame skunde.

76. Taigi manau, kad apeliacinis skundas yra priimtinas.

B. Pirmasis apeliacinio skundo pagrindas

77. Pateikdama pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą Komisija skundžiasi, kad Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 85–93 punktuose klaidingai išaiškino Reglamento Nr. 1150/2000 6 straipsnio 3 dalį ir 17 straipsnio 2 dalį.

[25] Šiuo klausimu žr., pavyzdžiui, 2016 m. rugsėjo 20 d. Sprendimą *Ledra Advertising ir kt. / Komisija ir ECB* (C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 35 punktas) ir 2022 m. lapkričio 8 d. Sprendimą *Fiat Chrysler Finance Europe / Komisija* (C-885/19 P ir C-898/19 P, EU:C:2022:859, 52 punktas).

[26] Iš jurisprudencijos, patvirtinančios, kad Teisingumo Teismas apeliacinėje instancijoje negali nagrinėti naujų pagrindų, žr., pavyzdžiui, 2019 m. sausio 30 d. Sprendimą *Belgija / Komisija* (C-587/17 P, EU:C:2019:75, 39 ir 40 punktai) ir 2020 m. gruodžio 9 d. Sprendimą *Groupe Canal + / Komisija* (C-132/19 P, EU:C:2020:1007, 28 punktas).

[27] Aptardama šį klausimą remiuosi Komisijos atsiliepimu į ieškinį (70–72 punktai), Čekijos Respublikos dubliku (50 ir 52 punktai), Komisijos tripliku (36, 37, 40 ir 44 punktai), Komisijos pastabomis dėl Belgijos įstojimo į bylą paaiškinimo (19 punktas), Komisijos pastabomis dėl Lenkijos įstojimo į bylą paaiškinimo (7, 10 ir 16 punktai) ir Čekijos Respublikos pastabomis dėl Belgijos įstojimo į bylą paaiškinimo (18 punktas).

78. Komisijos argumento esmė ta, kad Bendrasis Teismas klaidingai manė, jog valstybė narė gali remtis Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalimi, net jeigu pavėluotai įskaitė nuosavų išteklių sumas į B sąskaitą pagal 6 straipsnio 3 dalį.

79. Čekijos Respublika, palaikoma Belgijos, Nyderlandų ir Lenkijos vyriausybių, tvirtina, kad Komisijos pateikto Reglamento Nr. 1150/2000 6 straipsnio 3 dalies b punkto ir 17 straipsnio 2 dalies santykio aiškinimo nepatvirtina nei šių nuostatų tekstas, nei jų tikslai. Šių valstybių narių nuomone, dėl pavėluoto sumų įskaitymo į B sąskaitą valstybei narei negali būti automatiškai užkirstas kelias remtis 17 straipsnio 2 dalimi. Tai prieštarautų Sąjungos teisės aktų leidėjo ketinimui, kuriuo grindžiama ši nuostata.

80. Manau, kad Reglamento Nr. 1150/2000 6 straipsnio 3 dalies b punkto ir 17 straipsnio 2 dalies santykio aiškinimas priklauso nuo to, kada nuosavų išteklių įskaitymas laikomas pavėluotu. Jeigu įskaitymas yra pavėluotas, kai valstybė narė jo neatliko anksčiau dėl savo kaltės, nėra pagrindo leisti tai valstybei narei remtis Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalimi. Pagal šią nuostatą valstybė narė gali būti atleista nuo pareigos sumokėti tam tikras sumas į Sąjungos biudžetą tik jeigu paaiškėja, kad skola tapo neatgautina dėl priežasčių, kurių negalima priskirti šiai valstybei narei [28].

81. Visų pirma išnagrinėsiu klausimą, kada turi būti laikoma, kad valstybė narė pavėluotai įskaitė nuosavų išteklių sumas ir taip pažeidė Reglamento Nr. 1150/2000 6 straipsnio 3 dalį. Paskui pereisiu prie to reglamento 6 straipsnio 3 dalies ir 17 straipsnio 2 dalies santykio ir išnagrinėsiu, ar pavėluotai įskaičiusi aptariamas sumas valstybė narė negali remtis 17 straipsnio 2 dalimi kaip pagrindu ją atleisti nuo pareigų.

1. Kada valstybė narė vėluoja įskaityti nuosavų išteklių sumas?

82. Komisijos nuomone, nuosavų išteklių sumos įskaitytos pavėluotai, jeigu jos buvo įskaitytos suėjus terminui, skaičiuojamam nuo to momento, kai valstybė narė *turėjo nustatyti* šias sumas. O Čekijos Respublika ir įstojusios į bylą valstybės narės tvirtina, kad nuosavų išteklių sumų įskaitymo terminas gali būti pradėtas skaičiuoti tik nuo to momento, kai valstybė narė *faktiškai nustatė* šias sumas.

83. Pirmiausia pažymėtina, kad iš Reglamento Nr. 1150/2000 teksto ir Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, jog nuosavų išteklių nustatymas ir įskaitymas glaudžiai susiję [29].

84. Iš Reglamento Nr. 1150/2000 6 straipsnio 3 dalies a punkto matyti, kad nuosavų išteklių sumos turi būti įskaitytos į atitinkamą sąskaitą ne vėliau kaip pirmąją darbo dieną po devynioliktos antrojo mėnesio, einančio po *mėnesio, per kurį buvo nustatyta nuosavų išteklių suma*, dienos. Taigi nuosavų išteklių įskaitymo terminas pradedamas skaičiuoti nuo nuosavų išteklių sumos nustatymo momento.

[28] Tokį požiūrį patvirtina jurisprudencija, pagal kurią valstybė narė, kuri nenustato Sąjungos nuosavų išteklių ir neperduoda atitinkamos sumos Komisijai, kai nė viena iš Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalies sąlygų nėra įvykdyta, neįvykdo įsipareigojimų pagal Sąjungos teisę. Žr., pavyzdžiui, 2005 m. lapkričio 15 d. Sprendimą *Komisija / Danija* (C-392/02, EU:C:2005:683, 68 punktas) ir 2020 m. liepos 9 d. Sprendimą *Čekijos Respublika / Komisija* (C-575/18 P, EU:C:2020:530, 67 punktas).

[29] Jurisprudencijoje nurodyta, kad tarp įpareigojimo nustatyti Sąjungos nuosavus išteklius ir įrašyti juos į Komisijos sąskaitą per nustatytą terminą ir įpareigojimo sumokėti delspinigius egzistuoja „neatskiriamas ryšys“. Žr., pavyzdžiui, 1989 m. rugsėjo 21 d. Sprendimą *Komisija / Graikija* (68/88, EU:C:1989:339, 17 punktas) ir 2022 m. kovo 8 d. Sprendimą *Komisija / Jungtinė Karalystė (Kova su sukčiavimu nuvertinant prekes)* (C-213/19, EU:C:2022:167, 399 punktas).

85. Jeigu per šį terminą valstybė narė surenka muitus arba gauna dėl jų garantiją, tokios nuosavų išteklių sumos įskaitomos į A sąskaitą. O jeigu valstybei narei nepavyksta atgauti skolos arba jeigu skola užginčijama, tokios nuosavų išteklių sumos įskaitomos į B sąskaitą. Nuo nuosavų išteklių sumos įskaitymo į B sąskaitą momento valstybė narė pagal Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 1 dalį privalo imtis visų reikiamų priemonių, siekdama išieškoti skolą ir perduoti atitinkamą sumą Komisijai.

86. Nuosavų išteklių sumų *įskaitymo* į A arba B sąskaitą *terminas* yra vienodas ir jis pradedamas skaičiuoti *nuo nuosavų išteklių sumos nustatymo* mėnesio. Taigi šis terminas priklauso nuo Reglamento Nr. 1150/2000 2 straipsnio, kuriame nurodyta, kada turi būti nustatytos nuosavų išteklių sumos.

87. Primenu, kad Reglamento Nr. 1150/2000 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog nuosavų išteklių suma turi būti nustatoma „iš karto, kai įvykdomos muitinės taisyklėse nustatytos minėtų sumų įskaitymo į sąskaitas ir skolininko informavimo sąlygos“. O Muitinės kodekso redakcijos, galiojusios tuo metu, kai klostėsi aptariamos aplinkybės, 217 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad muitus „muitinė apskaičiuoja *tuojau pat, kai gauna reikiamus duomenis*“ [30].

88. Jurisprudencijoje nurodyta, kad dėl šios priežasties nuosavų išteklių suma nustatoma, kai valstybių narių muitinės *gali*, pirma, *apskaičiuoti* skolą muitinei sudarančią *sumą* ir, antra, *nustatyti skolininką* [31].

89. Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad valstybė narė vėluoja įskaityti sumą į atitinkamą sąskaitą (A arba B) ir taip pažeidžia Reglamento Nr. 1150/2000 6 straipsnio 3 dalį, jeigu pavėlavo nustatyti nuosavų išteklių sumą. Savo ruožtu valstybė narė pavėluotai nustato nuosavus išteklius, jeigu turėjo pakankamai informacijos (kad galėtų apskaičiuoti tą sumą ir nustatyti skolininką), tačiau nenustatė nuosavų išteklių sumos.

90. Taigi Reglamento Nr. 1150/2000 tekstas ir struktūra leidžia manyti, kad teisingas yra Komisijos pasiūlytas aiškinimas, t. y. kad valstybė narė vėluoja įskaityti nuosavus išteklius, jeigu praleido terminą, skaičiuojamą nuo to momento, kai turėjo nustatyti šių nuosavų išteklių sumą, o ne nuo to momento, kai ją faktiškai nustatė.

91. Lenkijos vyriausybė teigia, kad toks požiūris leidžia priimti savavališkus sprendimus. Ši valstybė narė tvirtina, kad hipotetinės datos, kada nacionalinės valdžios institucijos turėjo nustatyti skolą muitinei, praktiškai būtų neįmanoma laikytis.

92. Nesutinku su Lenkijos vyriausybe, kad sprendimas dėl to, kada valstybė narė turėjo nustatyti nuosavų išteklių sumą, yra priimamas savavališkai. Jis grindžiamas išvada dėl to, ar valstybės narės valdžios institucijos turėjo pakankamai informacijos (apie sumą ir skolininką) tuo metu, kai, kaip teigiama, valstybė narė turėjo nustatyti nuosavų išteklių sumą. Jeigu valstybė narė neturėjo ir negalėjo turėti pakankamai informacijos, jai nekyla pareigos nustatyti nuosavus išteklius, nes ši pareiga atsiranda tik tada, kai valstybė narė turi pakankamai informacijos.

[30] Išskirta mano. Žr. šios išvados 16 punktą ir su juo susijusią išnašą.

[31] Žr., pavyzdžiui, 2005 m. lapkričio 15 d. Sprendimą *Komisija / Danija* (C-392/02, EU:C:2005:683, 58–61 ir 68 punktai) ir 2010 m. liepos 1 d. Sprendimą *Komisija / Vokietija* (C-442/08, EU:C:2010:390, 76 punktas).

93. Vis dėlto, jeigu galima įrodyti, kad valstybė narė turėjo arba, jeigu būtų veikusi aktyviai, galėjo turėti visą reikalingą informaciją, tačiau nesiėmė veiksmų, tai reiškia, kad vėluojama nustatyti, taigi – ir įskaityti nuosavus išteklius. Jei valstybė narė, siekdama gauti būtiną informaciją, liko pasyvi, ji negali teigti, kad negalėjo anksčiau nustatyti nuosavų išteklių sumos.

94. Toks aiškinimas atitinka būtinybę siaurai aiškinti valstybių narių pareigas dėl priklausančių nuosavų išteklių nustatymo ir įskaitymo, nes Sąjungos nuosavų išteklių sistema yra lengvai sutrikdoma ir visiškai priklauso nuo aktyvaus valstybių narių bendradarbiavimo [32].

95. Aiškinimą, kad terminas valstybei narei įskaityti nuosavus išteklius turi būti skaičiuojamas nuo to momento, kai turėjo būti nustatyta nuosavų išteklių suma, o ne nuo jos faktinio nustatymo momento, patvirtina ir ankstyvoji jurisprudencija [33]. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas yra konstatavęs, kad nors dėl valstybės narės muitinės padarytos klaidos skolininkas neturi sumokėti atitinkamos muitų sumos, tai nedaro įtakos valstybės narės įpareigojimui sumokėti sumas, kurios *turėjo būti nustatytos* perduodant nuosavus išteklius [34]. Be to, neseniai Sprendime *Komisija / Jungtinė Karalystė* [35] Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad Jungtinė Karalystė neįtraukė į apskaitą visos mokėtinų muitų sumos, todėl nenustatė ir nepateikė Komisijai visos nuosavų išteklių sumos, susijusios su šiuo importu, tuo metu, kai tai *turėjo būti padaryta* [36].

96. Taigi dėl klausimo, kada valstybė narė vėluoja įskaityti nuosavus išteklius, siūlau Teisingumo Teismui pritarti Komisijos pateiktam aiškinimui, pagal kurį nuosavų išteklių įskaitymo terminas pradedamas skaičiuoti nuo to momento, kai valstybė narė turėjo nustatyti nuosavų išteklių sumą, o ne nuo to momento, kai ji ją faktiškai nustatė.

2. Ar gali valstybė narė remtis Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalimi, jeigu pavėluotai įskaitė nuosavus išteklius?

97. Komisija argumentą, kad valstybė narė negali remtis Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalimi, jeigu pavėlavo nustatyti ir įskaityti nuosavus išteklius, grindžia Sprendimu *Komisija / Italija* [37]. Komisija mano, kad iš to sprendimo matyti, jog 17 straipsnio 2 dalis taikytina tik jeigu visa muitinės procedūra buvo atlikta laikantis Sąjungos teisės, taigi buvo laikomasi muitų nustatymo ir jų įskaitymo į B sąskaitą terminų.

98. Čekijos Respublika, palaikoma Belgijos, Nyderlandų ir Lenkijos vyriausybių, teigia, kad Sprendimas *Komisija / Italija* netaikytinas šiai bylai, nes priimtas kitomis aplinkybėmis.

[32] Šiuo klausimu žr. generalinio advokato L. A. Geelhoed išvadą byloje *Komisija / Danija* (C-392/02, EU:C:2005:142, 58 punktas). Taip pat žr. generalinio advokato M. Darmon išvadą byloje *Komisija / Italij*a (54/87, nepaskelbta Rink., EU:C:1988:537, 4 punktas) ir generalinio advokato D. Ruiz-Jarabo Colomer išvadą byloje *Komisija / Suomija* (C-284/05, C-294/05, C-372/05, C-387/05, C-409/05, C-461/05 ir C-239/06, EU:C:2009:67, 94 punktas).

[33] Žr., pavyzdžiui, 1980 m. sausio 10 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (267/78, EU:C:1980:6, 15 punktas). Su šiuo klausimu susijusios jurisprudencijos apžvalga pateikta generalinio advokato L. A. Geelhoed išvadoje byloje *Komisija / Danija* (C-392/02, EU:C:2005:142, visų pirma 53–59 punktai).

[34] Žr., pavyzdžiui, 2005 m. lapkričio 15 d. Sprendimą *Komisija / Danija* (C-392/02, EU:C:2005:683, 63 punktas); 2009 m. kovo 19 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (C-275/07, EU:C:2009:169, 100 punktas); 2011 m. kovo 17 d. Sprendimą *Komisija / Portugalija* (C-23/10, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:160, 60 punktas) ir 2014 m. balandžio 3 d. Sprendimą *Komisija / Jungtinė Karalystė* (C-60/13, nepaskelbtas Rink., EU:C:2014:219, 45 punktas).

[35] Žr. 2022 m. kovo 8 d. Sprendimą *Komisija / Jungtinė Karalystė (Kova su sukčiavimu nuvertinant prekes)* (C-213/19, EU:C:2022:167, 347 punktas).

[36] Generalinis advokatas L. A. Geelhoed išvadoje byloje *Komisija / Danija* (C-392/02, EU:C:2005:142, 56 punktas) taip pat pažymėjo, kad jeigu būtų atsižvelgta į datą, nuo kurios nuosavi ištekliai buvo faktiškai nustatyti, o ne į tai, kada jie turėjo būti nustatyti, tai neatitiktų Sąjungos nuosavų išteklių sistemos.

[37] 2010 m. liepos 8 d. sprendimas (C-334/08, EU:C:2010:414; toliau – Sprendimas *Komisija / Italija*).

99. Esu linkusi sutikti su šių valstybių narių nuomone, kad Komisijos siūloma išvada tiesiogiai neišplaukia iš Sprendimo *Komisija / Italija*.

100. Šis sprendimas priimtas susiklosčius situacijai, kai Italijos muitinė, pažeisdama Sąjungos muitų teisės aktus, išdavė leidimus ir dėl to nebuvo gauta daugiau nei 22 mln. EUR nuosavų išteklių. Italija įskaitė šią sumą į B sąskaitą pagal Reglamento Nr. 1150/2000 6 straipsnio 3 dalies b punktą, paskui siekė remtis jo 17 straipsnio 2 dalimi, motyvuodama tuo, kad pažeidimo negalima priskirti jai [38].

101. Teisingumo Teismas nusprendė, kad Italija neįvykdė įsipareigojimų, nes nepervedė Komisijai ginčijamų sumų. Be kita ko, Sprendimo *Komisija / Italija* 65 punkte Teisingumo Teismas konstatavo, jog tam, kad valstybės narės būtų atleistos nuo prievolės pervesti Komisijai nustatytas nuosavų išteklių sumas, reikia ne tik to, kad būtų įvykdytos Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalyje nustatytos sąlygos, bet taip pat, kad minėtos nuosavų išteklių sumos būtų nuolat įrašomos į B sąskaitą. Kaip Teisingumo Teismas paaiškino to sprendimo 68 punkte, įskaitymas į B sąskaitą yra ypatinga situacija. Taigi Teisingumo Teismas to sprendimo 69 punkte nurodė, kad, „norint pasinaudoti tokia ypatinga situacija, reikia, kad valstybių narių atliekamas nustatytų mokėtinų sumų įskaitymas į B sąskaitą vyktų *pagal Sąjungos teisę*“ [39].

102. Tuo remdamasis Teisingumo Teismas konstatavo, kad jei nacionalinių valdžios institucijų veiksmai atitiktų Sąjungos teisę, nuosavų išteklių sumos būtų nustatytos ir įskaitytos į A sąskaitą. Taigi Italija negalėjo teigti, kad buvo įvykdytos įskaitymo į B sąskaitą sąlygos, nes nenustačiusi nuosavų išteklių sumų ji pati sukūrė sąlygas, nurodytas Reglamento Nr. 1150/2000 6 straipsnio 3 dalies b punkte. Kadangi Italijos valdžios institucijos neteisėtai įskaitė mokėtinas nuosavų išteklių sumas į B sąskaitą, joms neturėjo būti taikomos Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalies nuostatos [40].

103. Taigi, mano nuomone, Sprendime *Komisija / Italija* išnagrinėtas atvejis, kai Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalies nuostatos buvo pripažintos netaikytinomis dėl to, kad nuosavi ištekliai buvo klaidingai įskaityti į B sąskaitą, nors turėjo būti įtraukti į A sąskaitą, o ne dėl to, kad nuosavi ištekliai buvo įskaityti į B sąskaitą pavėluotai [41].

104. Šiuo atveju neaišku, ar jeigu Čekijos Respublika būtų anksčiau nustačiusi nuosavus išteklius, būtų galėjusi juos įskaityti į A sąskaitą. Visai tikėtina, kad ji šiuos nuosavus išteklius vis tiek būtų turėjusi įskaityti į B sąskaitą. Vis dėlto jos atliktas įskaitymas į B sąskaitą yra pavėluotas dėl to, kad ši valstybė narė nesiėmė aktyvių veiksmų tuo metu, kai buvo galima gauti informaciją, reikalingą nuosavų išteklių sumai nustatyti.

[38] Žr. Sprendimo *Komisija / Italija* 13–19 punktus.

[39] Išskirta mano.

[40] Žr. Sprendimo *Komisija / Italija* 70–73 punktus. Taip pat žr. generalinės advokatės J. Kokott išvadą byloje *Komisija / Italija* (C-334/08, EU:C:2010:187, 68–78 punktai, visų pirma 76 punktas) („Įskaitymas į B sąskaitą yra neįmanomas, kai pati valstybė narė sukuria sąlygas, reikalaujančias įskaitymo į B sąskaitą. Tai atspindi teisinę taisyklę, kad asmuo negali turėti naudos iš savo neteisėtų veiksmų“.).

[41] Šiuo klausimu taip pat žr. 2014 m. balandžio 3 d. Sprendimą *Komisija / Jungtinė Karalystė* (C-60/13, nepaskelbtas Rink., EU:C:2014:219, visų pirma 51–54 punktai), kuriame Teisingumo Teismas, remdamasis Sprendimo *Komisija / Italija* 61 ir 65 punktais, padarė išvadą, kad Jungtinė Karalystė negali remtis Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta išlyga tuo atveju, kai ji apskritai nėra įskaičiusi nuosavų išteklių į B sąskaitą.

105. Sprendime *Komisija / Italija* Teisingumo Teismas konkrečiai nenagrinėjo, ar šio sprendimo 69 punkte vartojami žodžiai „pagal Sąjungos teisę“ reiškia situaciją, kai nuosavi ištekliai teisingai įskaitomi į B sąskaitą, bet pats įskaitymas galėjo įvykti anksčiau. Taigi šis sprendimas savaime neleidžia daryti išvados, kad pavėluotas įskaitymas automatiškai užkerta kelią valstybei narei remtis Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalimi.

106. Vis dėlto, remiantis Sprendimu *Komisija / Italija*, galima teigti, kad teisingas Reglamento Nr. 1150/2000 6 straipsnio 3 dalies ir 17 straipsnio 2 dalies santykio aiškinimas yra toks, kad valstybė narė negali remtis 17 straipsnio 2 dalimi, jeigu pavėlavo nustatyti ir įskaityti nuosavus išteklius.

107. Čekijos Respublika teigia, kad toks Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalies aiškinimas prieštarautų Sąjungos teisės aktų leidėjo ketinimui atleisti valstybę narę nuo pareigos, jeigu išieškoti muitų nebuvo galima ne dėl jos kaltės ir ji negalėjo tam užkirsti kelio.

108. Kaip suprantu, ketinimas, į kurį atsižvelgiant priimta Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalis, grindžiamas tuo, kad muitai yra tiesioginis Sąjungos biudžeto šaltinis – juos moka importuotojai, o ne valstybės narės. Šios tik tarpininkauja surenkant šias pajamas. Vadinasi, jeigu skolos surinkti neįmanoma dėl importuotojui, o ne importo valstybei narei priskirtinų priežasčių, Sąjungos biudžetas turi prisiimti nuostolius.

109. Ir atvirkščiai – 17 straipsnio 2 dalis nesusijusi su situacija, kai skolos surinkti neįmanoma dėl valstybės narei *priskirtinų* priežasčių, be kita ko, dėl to, kad ji nepakankamai aktyviai dalyvavo laiku nustatant ir surenkant skolą.

110. Kaip jau paaiškinta, pavėluotas nuosavų išteklių nustatymas ir įskaitymas į sąskaitas priskirtinas valstybei narei. Pavėluotas nustatymas būtent ir reiškia tai, kad valstybė narė nenustatė nuosavų išteklių sumos, nors galėjo tai padaryti. Valstybė narė negali teigti, kad negalėjo nustatyti nuosavų išteklių anksčiau, jeigu nesiėmė aktyvių veiksmų tam, kad gautų reikalingą informaciją.

111. Taigi aiškinimas, pagal kurį valstybė narė negali remtis Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalimi, jeigu pavėluotai nustatė ir įskaitė nuosavus išteklius, neprieštarauja Sąjungos teisės aktų leidėjo ketinimui, kaip jį supranta Čekijos Respublika.

112. Teisingumo Teismas yra konstatavęs, kad atleidimas nuo pareigų pagal Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalį yra išimtinio pobūdžio ir valstybė narė juo gali remtis tik dėl priežasčių, kurios jai nepriskirtinos[42]. Toks siauras Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalies aiškinimas yra pateisinamas būtinybe skatinti valstybes nares aktyviai nustatyti ir rinkti Sąjungos nuosavus išteklius, atsižvelgiant į tai, kad šios pajamos visiškai priklauso nuo valstybių narių bendradarbiavimo (taip pat žr. šios išvados 94 punktą).

113. Be to, Komisija tvirtina, kad jeigu valstybė narė turėtų teisę remtis Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalimi net ir tuo atveju, kai nuosavi ištekliai nenustatyti dėl jai priskirtinų priežasčių, tai turėtų žalingų pasekmių Europos Sąjungos finansiniams interesams.

[42] Žr. 2022 m. kovo 8 d. Sprendimą *Komisija / Jungtinė Karalystė (Kova su sukčiavimu nuvertinant prekes)* (C-213/19, EU:C:2022:167, 381 punktas).

114. Čekijos Respublika ir įstojusios į bylą valstybės narės teigia, kad tokių žalingų pasekmių negali atsirasti; jeigu skola muitinei nebūtų išieškota dėl pavėluoto muitų nustatymo dėl nacionalinėms valdžios institucijoms priskirtinų priežasčių, nebūtų įvykdytos Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalies sąlygos. Taigi Sąjungos biudžetas nepatirtų nuostolių.

115. Šis minėtų valstybių narių argumentas leidžia daryti išvadą, kad tai, ar valstybė narė gali remtis Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalimi, jeigu pavėlavo nustatyti ir įskaityti nuosavus išteklius, neturi jokios reikšmės, nes tokiu atveju valstybė narė negalėtų būti atleista nuo pareigos perduoti atitinkamą sumą Komisijos dispozicijon. Vadinasi, kyla klausimas, kodėl valstybei narei, kuri nuosavus išteklius nustatė vėliau, nei turėjo, apskritai leidžiama remtis 17 straipsnio 2 dalimi, jeigu jau iš anksto žinoma, kad šioje nuostatoje numatytos sąlygos neįvykdytos.

116. Mano nuomone, jeigu būtų pritarta aiškinimui, pagal kurį valstybė narė galėtų remtis 17 straipsnio 2 dalimi net ir pavėlavusi, tai galėtų pakenkti Sąjungos nuosavų išteklių sistemos veiksmingumui, nes leistų taikyti valstybių narių pareigos laiku nustatyti ir įskaityti nuosavus išteklius išimtis.

117. Kaip papildomą argumentą, paneigiantį Komisijos siūlomą aiškinimą, Belgijos ir Nyderlandų vyriausybės pažymi tai, kad vėlesni Sąjungos teisės aktų pakeitimai, padaryti Reglamento Nr. 609/2014 13 straipsnio 2 dalyje, kuria buvo pakeista Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalis[43], patvirtina požiūrį, kad pavėluotas įskaitymas negali automatiškai užkirsti kelio valstybei narei remtis šiuo atleidimu.

118. Šis argumentas manęs taip pat neįtikina.

119. Reglamento Nr. 609/2014 13 straipsnio 2 dalyje nurodyta papildoma situacija, kai valstybė narė gali būti atleista nuo pareigų dėl nuosavų išteklių. Atitinkamoje šios nuostatos dalyje nustatyta:

„Valstybės narės taip pat atleidžiamos nuo pareigos Komisijos dispozicijon perduoti sumas, atitinkančias *pagal 2 straipsnį nustatytas Sąjungai priklausančių tradicinių nuosavų išteklių sumas*, jei jos įrodo, kad valstybės narės klaida, *padaryta po to, kai nustatomos šios Sąjungai priklausančių tradicinių nuosavų išteklių sumos*, pavyzdžiui, klaida, dėl kurios sumos pavėluotai įskaitomos į atskirąsias sąskaitas, neturėjo poveikio pagal 2 straipsnį nustatytas Sąjungai priklausančių tradicinių nuosavų išteklių sumas atitinkančios sumos neatgautinamumui.“[44].

120. Kaip matyti iš šios nuostatos formuluotės, ji susijusi su administracinėmis klaidomis, padarytomis *po to*, kai buvo teisingai nustatytos nuosavų išteklių sumos. Taigi atrodo, kad ši nuostata susijusi su kitokia situacija, nei aptariama šioje byloje, – šiuo atveju ginčijamasi dėl to, ar nuosavų išteklių suma buvo nustatyta laiku.

121. Vadinasi, šis argumentas nepaneigia išvados, kad valstybė narė, kuri per vėlai nustatė ir įskaitė nuosavus išteklius, negali remtis Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalimi.

122. Taigi, remdamasi išdėstytais argumentais manau, kad pirmasis apeliacinio skundo pagrindas yra pagrįstas.

[43] Žr. šios išvados 15 išnašą.

[44] Išskirta mano.

C. Antrasis apeliacinio skundo pagrindas

123. Pateikdama antrąjį apeliacinio skundo pagrindą Komisija nurodo, kad skundžiamo sprendimo 94–126 punktuose Bendrasis Teismas klaidingai išaiškino Reglamento Nr. 1150/2000 2 straipsnio 1 dalį ir 17 straipsnio 1 dalį, siejamas su Muitinės kodekso 217 straipsnio 1 dalimi ir SESV 325 straipsniu, nes pripažino, kad Čekijos Respublika turėjo teisę laukti OLAF misijos ataskaitos prieš imdamasi veiksmų aptariamiems nuosaviems ištekliams nustatyti ir įskaityti.

124. Komisijos nuomone, prie bendro protokolo pridėtų įrodymų pakako tam, kad Čekijos Respublika galėtų nustatyti skolą muitinei vėliausiai grįžus misijai. Nepaprašius OLAF pateikti įrodymų grįžus misijai, skola muitinei buvo nustatyta pavėluotai ir šią skolą atitinkančios sumos įskaitytos į B sąskaitą irgi pavėluotai.

125. Čekijos Respublika, palaikoma Belgijos, Nyderlandų ir Lenkijos vyriausybių, teigia, kad galėjo teisėtai tikėtis, jog OLAF laikysis įsipareigojimų pagal ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą lojalaus bendradarbiavimo principą, ir negali būti laikoma atsakinga už OLAF delsimą. Ši valstybė narė tvirtina, kad OLAF žinojo, jog Čekijos Respublika laukia, kol OLAF įvertins ir perduos per misiją surinktus įrodymus. Taigi Čekijos Respublika negali būti kritikuojama už tai, kad nepaprašė šių įrodymų anksčiau.

126. Mano nuomone, Bendrasis Teismas suklydo aiškindamas taikytiną teisę, kai nusprendė, kad Čekijos Respublika galėjo laukti OLAF misijos ataskaitos tam, kad nustatytų Sąjungai priklausančius nuosavus išteklius esant nagrinėjamos bylos aplinkybėms.

127. Komisija nurodo, kad Reglamento Nr. 1150/2000 2 straipsnio 1 dalyje ir 17 straipsnio 1 dalyje, siejamose su Muitinės kodekso 217 straipsnio 1 dalimi, *reikalaujama, kad valstybės narės* kuo greičiau imtųsi visų būtinų priemonių Sąjungai priklausantiems nuosaviems ištekliams nustatyti.

128. Pagal SESV 325 straipsnio 1 dalį, kuria remiasi Komisija, *valstybės narės* privalo imtis reikiamų priemonių, kad užtikrintų veiksmingą visų muitų, taigi – atitinkamų nuosavų išteklių sumų surinkimą [45].

129. Iš šių nuostatų matyti, kad pareiga nustatyti nuosavus išteklius tenka valstybėms narėms.

130. Teisingumo Teismo jurisprudencija patvirtina tokį požiūrį. Taigi Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad „pagal šiuo metu galiojančią Sąjungos teisę Sąjungos nuosavų išteklių sistemos valdymas yra *patikėtas valstybėms narėms ir tik jos yra už ją atsakingos*“ [46].

[45] Žr., pavyzdžiui, 2018 m. birželio 5 d. Sprendimą *Kolev ir kt.* (C-612/15, EU:C:2018:392, 51 ir 52 punktai) ir 2022 m. kovo 8 d. Sprendimą *Komisija / Jungtinė Karalystė (Kova su sukčiavimu nuvertinant prekes)* (C-213/19, EU:C:2022:167, 346 ir 359 punktai).

[46] 2022 m. kovo 8 d. Sprendimas *Komisija / Jungtinė Karalystė (Kova su sukčiavimu nuvertinant prekes)* (C-213/19, EU:C:2022:167, 345 punktas). Išskirta mano.

131. Iš tiesų pagal lojalaus bendradarbiavimo principą valstybės narės ir OLAF privalo bendradarbiauti tarpusavyje [47].

132. Vis dėlto tai, kad pagal atitinkamus Sąjungos teisės aktus [48] OLAF turi informuoti valstybes nares (ir Europos Parlamentą) bei rengti ataskaitas ir kad tokios ataskaitos yra valstybėse narėse priimtini įrodymai, nekeičia valstybėms narėms tenkančios atsakomybės Sąjungos nuosavų išteklių sistemoje.

133. Taigi tai, kad OLAF neperdavė Čekijos Respublikai reikalingos informacijos, kaip buvo žadėjusi, negali pateisinti to, kad ši valstybė narė nesiėmė aktyvių veiksmų ir nepareikalavo šios informacijos iš OLAF.

134. Su OLAF susiję Sąjungos teisės aktai patvirtina šį požiūrį.

135. Reglamente Nr. 1073/1999 numatyta, kad „[turi būti išlaikytas] esam[as] pareigų tarp nacionalinio ir [Sąjungos] lygmenų pasiskirstym[as] ir pusiausvyr[a]“ ir kad šis reglamentas „jokiu būdu nesumenkina valstybių narių galios ir atsakomybės imtis priemonių kovojant su [Sąjungos] finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu“ [49].

136. Be to, Reglamento Nr. 1073/1999 10 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad OLAF „gali *bet kada* siųsti atitinkamų valstybių narių kompetentingoms institucijoms išorės tyrimų metu gautą informaciją“ [50].

137. Reglamento Nr. 515/97 21 straipsnio 3 dalyje taip pat nurodyta, kad OLAF misijų metu gautą informaciją turi perduoti nacionalinėms valdžios institucijoms, „jei jos to prašo“.

138. Visa tai, kas išdėstyta, patvirtina aiškinimą, pagal kurį negalima pateisinti to, kad valstybė narė vėlavo, nes pasyviai laukė, kol OLAF perduos informaciją.

139. Šį požiūrį patvirtina jurisprudencija. Sprendime *Komisija / Jungtinė Karalystė* [51], susijusiame su sukčiavimu tekstilei ir avalynei iš Kinijos taikomų muitų srityje, Teisingumo Teismas nusprendė, kad Jungtinė Karalystė pažeidė, be kita ko, pareigas pagal Sąjungos nuosavų išteklių teisę pateikti TNI Komisijai. Teisingumo Teismo nuomone, kadangi Sąjungos muitų teisės

[47] Pagal jurisprudenciją Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 1 dalis yra konkreti ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtinto lojalaus bendradarbiavimo principo išraiška. Žr. 2006 m. spalio 5 d. Sprendimą *Komisija / Vokietija* (C-105/02, EU:C:2006:637, 87 punktas) ir 2006 m. spalio 5 d. Sprendimą *Komisija / Belgija* (C-377/03, EU:C:2006:638, 93 punktas). Tą patį galima pasakyti apie SESV 325 straipsnio 3 dalį, kurioje valstybės narės raginamos „derin[ti] savo veiksmus, skirtus Sąjungos finansiniams interesams nuo sukčiavimo apsaugoti“ ir „[padedant Komisijai], organizuo[ti] glaudų ir reguliarų kompetentingų institucijų bendradarbiavimą“. Žr. 2022 m. kovo 8 d. Sprendimą *Komisija / Jungtinė Karalystė (Kova su sukčiavimu nuvertinant prekes)* (C-213/19, EU:C:2022:167, 261 punktas).

[48] Šiuo klausimu žr. 1997 m. kovo 13 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 515/97 dėl valstybių narių administracinių institucijų tarpusavio pagalbos ir dėl pastarųjų bei Komisijos bendradarbiavimo, siekiant užtikrinti teisingą muitinės ir žemės ūkio teisės aktų taikymą (OL L 82, 1997, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 8 t., p. 217) 20 ir 21 straipsnius; 1999 m. gegužės 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1073/1999 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų (OL L 136, 1999, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 3 t., p. 91) 9 straipsnį ir 13 bei 16 konstatuojamąsias dalis. Antrasis reglamentas vėliau buvo panaikintas 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų (OL L 248, 2013, p. 1).

[49] Reglamento Nr. 1073/1999 3 ir 21 konstatuojamosios dalys. Panašiai suformuluotos Reglamento Nr. 883/2013 atitinkamai 2 ir 49 konstatuojamosios dalys. Taip pat žr. Sprendimo 1999/352 2 konstatuojamąją dalį, kurioje pakartota, kad „[turi būti išlaikytas] esam[as] pareigų tarp nacionalinio ir [Sąjungos] lygmenų paskirstym[as] ir pusiausvyr[a]“.

[50] Išskirta mano. Taip pat žr. Reglamento Nr. 1073/1999 15 konstatuojamąją dalį. Panašiai suformuluota Reglamento Nr. 883/2013 atitinkamai 12 straipsnio 1 dalis ir 35 konstatuojamoji dalis.

[51] Žr. 2022 m. kovo 8 d. Sprendimą *Komisija / Jungtinė Karalystė (Kova su sukčiavimu nuvertinant prekes)* (C-213/19, EU:C:2022:167, visų pirma 404 ir 533 punktai).

taikymas yra išimtinė valstybių narių atsakomybė, Jungtinė Karalystė privalėjo taikyti atitinkamas priemones, kad šios vertės būtų nustatytos teisingai, taigi ji negalėjo pasinaudoti savo neveikimu, siekdama pateisinti tai, kad ji nepateikė Komisijai nuosavų išteklių. OLAF pateikta informacija galėjo būti nebent papildoma priemonė, bet negalėjo pakeisti informacijos, kurią turėjo gauti valstybės narės [52].

140. Tai leidžia daryti išvadą, kad, esant konkrečioms šios bylos aplinkybėms, negalima pateisinti to, kad Čekijos Respublika pavėlavo nustatyti ir įskaityti priklausančius nuosavus išteklius, nes laukė OLAF misijos ataskaitos ir tik tada ėmėsi būtinų priemonių *Baide* mokėtiniems muitams nustatyti.

141. Reikia priminti, kad pagal šios išvados 26–44 punktuose nurodytą įvykių seką:

– 2006 m. Čekijos Respublika patvirtino rizikos profilį, taigi ji žinojo apie įtariamą Sąjungos antidempingo muitų vengimą,

– 2007 m. lapkričio mėn. misija patvirtino sukčiavimo muitų srityje faktą ir, kaip matyti iš bendro protokolo, per šią misiją Čekijos valdžios institucijos buvo supažindintos su dokumentais, patvirtinančiais, kad *Baide* išvengė Sąjungos antidempingo muitų už daugelį importuojamų kišeninių žiebtuvėlių,

– Čekijos Respublika laukė, kol 2008 m. liepos mėn. gavo OLAF misijos ataskaitą, o 2008 m. rugpjūčio mėn. – jos versiją čekų kalba. Kaip Čekijos Respublika patvirtino per teismo posėdį, ji nebendravo su OLAF, siekdama greičiau gauti dokumentus. Čekijos Respublika nieko nedarė, nes OLAF pažadėjo, kad informacija bus išsiųsta,

– Čekijos Respublika ėmėsi veiksmų tik 2008 m. rugpjūčio mėnesį, t. y. praėjus maždaug devyniems mėnesiams po 2007 m. lapkričio mėn. misijos,

– Čekijos Respublika nustatė ir įskaitė Sąjungai priklausančius nuosavus išteklius tik nuo 2008 m. rugsėjo mėn., t. y. praėjus beveik dešimčiai mėnesių po 2007 m. lapkričio mėn. misijos.

142. Susiklosčius tokioms aplinkybėms, nemanau, kad objektyviai pagrįsta valstybei narei laukti mažiausiai devynis mėnesius po to, kai buvo patvirtintas sukčiavimo faktas.

143. Taigi Čekijos Respublika iš tiesų pavėlavo nustatyti ir įskaityti Sąjungai priklausančius nuosavus išteklius vien dėl to, kad pasyviai laukė, kol OLAF pateiks informaciją.

144. Tai nepateisina OLAF dėl to, kad ši neperdavė žadėtos informacijos. Galiu sutikti su Belgijos vyriausybės argumentais, kad Komisijos tarnyboms, kaip antai OLAF, neturėtų būti leidžiama atsainiai vykdyti savo funkcijų.

145. Vis dėlto OLAF įsipareigojimų nevykdymas neatleidžia valstybės narės nuo jos pačios pareigos padaryti viską, kas būtina, kad būtų laiku nustatyti ir įskaityti Sąjungai priklausantys nuosavi ištekliai.

[52] Žr. 2022 m. kovo 8 d. Sprendimą *Komisija / Jungtinė Karalystė (Kova su sukčiavimu nuvertinant prekes)* (C-213/19, EU:C:2022:167, visų pirma 374, 377, 378 ir 392–394 punktai). Taip pat žr. to sprendimo 322 punktą, kuriame Teisingumo Teismas konstatavo, kad „nors muitinio tikrinimo veiksmai Sąjungos lygmeniu skirti padėti valstybėms narėms, jie negali pakeisti jų atsakomybės veiksmingai kontroliuoti ir apsaugoti Sąjungos finansinius interesus“.

146. Priešingai, nei teigia Čekijos Respublika, OLAF prisiimti įsipareigojimai neturi reikšmės, nes jie nepakeičia valstybių narių pareigos daryti viską, kas įmanoma.

147. Taigi, remdamasi išdėstytais argumentais, manau, kad antrasis apeliacinio skundo pagrindas yra pagrįstas.

IV. Pasekmės

148. Manau, kad pirmasis ir antrasis apeliacinio skundo pagrindai yra pagrįsti. Taigi skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies 1 punktą reikia panaikinti.

149. Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmos pastraipos antrą sakinį, jeigu Bendrojo Teismo sprendimas panaikinamas, Teisingumo Teismas gali pats paskelbti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima daryti. Manau, kad taip yra šiuo atveju.

150. Iš mano atliktos apeliacinio skundo pirmojo pagrindo analizės matyti, kad valstybė narė negali remtis Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalimi, jeigu pavėluotai nustato ir įskaito nuosavus išteklius. Iš mano atliktos apeliacinio skundo antrojo pagrindo analizės taip pat matyti, kad, esant konkrečioms šios bylos aplinkybėms, Čekijos Respublika aptariamus nuosavus išteklius nustatė ir įskaitė pavėluotai. Taigi Čekijos Respublika negali būti atleista nuo pareigos perduoti ginčijamas sumas Komisijai remiantis Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalimi ir privalėjo sumokėti šias sumas į Komisijos sąskaitą. Vadinasi, buvo galiojantis mokėjimo teisinis pagrindas ir Sąjunga šiuo atveju nepagrįstai nepraturtėjo. Atsižvelgdama į tai, siūlau Teisingumo Teismui atmesti Čekijos Respublikos Bendrajame Teisme pareikštą ieškinį dėl nepagrįsto Sąjungos praturtėjimo.

V. Bylinėjimosi išlaidos

151. Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra pagrįstas ir pats Teisingumo Teismas priima galutinį sprendimą byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas.

152. Pagal šio reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniame procese pagal jo 184 straipsnio 1 dalį, iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas, o Čekijos Respublika pralaimėjo bylą, Čekijos Respublika turi padengti savo ir Komisijos bylinėjimosi išlaidas, patirtas pirmojoje ir apeliacinėje instancijose.

153. Be to, pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 140 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniame procese pagal minėto reglamento 184 straipsnio 1 dalį, į bylą įstojusios valstybės narės padengia savo išlaidas. Taigi Belgijos Karalystė ir Lenkijos Respublika turi padengti savo bylinėjimosi pirmojoje ir apeliacinėje instancijose išlaidas, o Nyderlandų Karalystė – savo bylinėjimosi apeliacinėje instancijoje išlaidas.

VI. Išvada

154. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui:

– pripažinti, kad pirmasis ir antrasis apeliacinio skundo pagrindai yra pagrįsti,

– panaikinti 2022 m. gegužės 11 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Čekijos Respublika / Komisija* (T-151/20, EU:T:2022:281) rezoliucinės dalies 1 punktą,

– atmesti Bendrajame Teisme Čekijos Respublikos pareikštą ieškinį dėl nepagrįsto Sąjungos praturtėjimo,

– priteisti iš Čekijos Respublikos pirmojoje ir apeliacinėje instancijose patirtas Europos Komisijos bylinėjimosi išlaidas,

– nurodyti Belgijos Karalystei ir Lenkijos Respublikai padengti savo bylinėjimosi išlaidas, patirtas pirmojoje ir apeliacinėje instancijose, taip pat nurodyti Nyderlandų Karalystei padengti savo bylinėjimosi išlaidas, patirtas apeliacinėje instancijoje.